

Ìwé Dániẹ̀lì — Nọmbà Mètàdínlógójì

Ìmúpadàbòsípò Àwọn Òtító Àkókò: Sísí Àlá William Miller àti Ìjìnde Àsọtẹ̀lẹ̀ ní Àwọn Ojọ̀ Ìkẹ̀yìn

Jeff Pippenger

2024-01-01

A fi àlá William Miller sínú ìwé *Early Writings*, nítorí nàà ó wà lábé itúpalẹ̀ àti ilò àsọtẹ̀lẹ̀ kan nàà tí a nílò kí akẹ̀kọ̀ tí n wá láti pín Ọ̀rọ̀ òtító ní òtító lẹ̀ ẹ̀. A ti gbé àlá nàà kalẹ̀ ní ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ igbà jù lọ láti ọ̀dọ̀ *Future for America* ní ọ̀pọ̀ ọ̀dún sẹ̀yìn, sùgbọ̀n níhìn-ín a n fi í sínú ikẹ̀kọ̀ “ibísí ìmò,” tí a sí sílẹ̀ ní “àkókò ọ̀pín” ní ọ̀dún 1798. Àlá nàà sọ̀rọ̀ nípa itàn iṣẹ̀ iránsẹ̀ nàà tí ó sojú fún ìmò tí a mú pọ̀ sí i. Ó ẹ̀ afihàn isopọ̀ kan lááárín àwọn isípò isẹ̀lẹ̀ ihìnre ǎngẹ̀lì kìn-ín-ní àti ti ẹ̀kẹ̀ta.

Àlá William Miller fi iṣẹ̀ rẹ̀ hàn, a sì sàpẹ̀rẹ̀ iṣẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ iṣẹ̀ Mose ní ibèrẹ̀ Ísírẹ̀lì àtijọ̀. Ìmúṣẹ̀ àlá Miller ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn, ni a sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ iṣẹ̀ Kristi ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn Ísírẹ̀lì àtijọ̀. Iṣẹ̀ tí Kristi ẹ̀ ní ọ̀pín Ísírẹ̀lì àtijọ̀, dúró fún iṣẹ̀ tí Kristi n ẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn Ísírẹ̀lì ti ẹ̀mí. Nínú àlá Miller, iṣẹ̀ tí a ẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn ni a sàfihàn gẹ̀gẹ̀ bí ẹ̀ni pé “Okùnrin Fẹ̀lẹ̀ Erùpẹ̀” ló n ẹ̀. Ó ẹ̀ pàtàkì gidigidi láti mọ̀ àlá Miller gẹ̀gẹ̀ bí àsọtẹ̀lẹ̀ ìmúṣẹ̀ Igbe Ọ̀ganjọ̀ ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn. Ó tún ẹ̀ pàtàkì gidigidi láti mọ̀ pé iṣẹ̀ Kristi fún Ísírẹ̀lì àtijọ̀ ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn wọn sàpẹ̀rẹ̀ iṣẹ̀ “Okùnrin Fẹ̀lẹ̀ Erùpẹ̀” nínú àlá Miller.

Apá kan nínú iṣẹ̀ Kristi tí ó ẹ̀ pàtàkì kí a kíyèsì ni pé, kí í ẹ̀ pé Ó sí àwọn òtító tí a ti sin mọ̀ láti àkókò Mose nikan, sùgbọ̀n Kristi tún fi igbà kan nàà gbé àwọn òtító àkókò wọ̀nyẹn ga. Nípa bẹ̀, Ó fi àpẹ̀rẹ̀ lẹ̀lẹ̀ pé nígbà tí àwọn ẹ̀niyàn Ọ̀lórùn bá mú àlá Miller ẹ̀ ní àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn, àwọn òtító tí a fi ìdí múlẹ̀ nípasẹ̀ iṣẹ̀ Miller yóò jẹ̀ fifẹ̀ sí i ju bí a ti lóye wọn ní ibèrẹ̀ lọ.

“Ní àkókò Olùgbàlá, àwọn Júù ti bo àwọn iyebiye òtító tí ó ẹ̀yebiye mọ̀lẹ̀ tó bẹ̀ pẹ̀lú àkójọ̀pọ̀ àṣà àti àròṣọ̀, tí kò fi ẹ̀ ẹ̀ láti yà òtító sí mímọ̀ kúrò nínú irọ̀. Olùgbàlá wá láti kó àkójọ̀pọ̀ igbàgbọ̀ asán àti àwọn àṣiṣe tí a ti fowọ̀ mú pé rẹ̀ kúrò, àti láti fi àwọn iyebiye ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn sínú àgbékalẹ̀ òtító. Kí ni Olùgbàlá yóò ẹ̀ bí ó bá wá sọ̀dọ̀ wa nísinsin yí gẹ̀gẹ̀ bí ó ti wá sọ̀dọ̀ àwọn Júù? Yóò ní láti ẹ̀ irú iṣẹ̀ kan nàà nípa kíkó àkójọ̀pọ̀ àṣà àti ayẹ̀yẹ̀ isin kúrò. Inú àwọn Júù bàjẹ̀ gidigidi nígbà tí ó ẹ̀ iṣẹ̀ yí. Wọn ti pàdánù irí ojú sí òtító àkókò tí Ọ̀lórùn, sùgbọ̀n Kristi tún mú un wá sí iwòye lẹ̀kẹ̀kan sí i. Iṣẹ̀ wa ni láti gba àwọn òtító iyebiye tí Ọ̀lórùn nídè kúrò lówó igbàgbọ̀ asán àti àṣiṣe. Iṣẹ̀ nlá wo ni a ti fi lé wa lówó nínú ihìnre!” Review and Herald, June 4, 1889.

Lóní, okùnrin igbàlẹ̀-erùpẹ̀ nàà (Kristi) n ẹ̀ “iṣẹ̀ kan nàà ní pípa àwàdì ibílẹ̀ àti ayẹ̀yẹ̀ kúrò” gẹ̀gẹ̀ bí Kìniún ẹ̀yà Júdá (Kristi) ti ẹ̀ ní àkókò àwọn Júù. Nínú àlá Miller, àwọn iyebiye òtító tí a tò ní pípe nínú àpótí ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn, di bọ̀ mọ̀ àwàdì àti àwọn iyebiye àròpọ̀. A ní láti mú àwọn iyebiye wọ̀nyí jáde kúrò nínú àwàdì, kí a sì fi wọn padà sínú àpótí nlá ọ̀rọ̀ Ọ̀lórùn ní àkókò Èkún Ọ̀ganjọ̀ tí àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn, nítorí nígbà tí Miller wo àwọn iyebiye tí a ti tún ẹ̀ padà sínú àpótí nlá nàà, ó “ké pẹ̀lú ayọ̀ gidigidi, iké nàà sì jí” í. Àlá Miller ẹ̀lẹ̀ ní ọ̀dún 1847, ọ̀dún mètá léyìn Èkún Ọ̀ganjọ̀ ti ǎngẹ̀lì àkókò, nítorí nàà jíjì rẹ̀ nínú àlá nàà ni Èkún Ọ̀ganjọ̀ tí àwọn ojọ̀ ikẹ̀yìn. Èkún Ọ̀ganjọ̀ nàà ni

àwọn ẹlẹrìí méjì n kẹde, àwọn tí ẹranko tí ó gòkè láti inú kòtò ànísàlẹ̀ pa, tí wọn sì kú sí ojú pópó fún ojò méta àtààbò, tí tí a fi sètò wọn pọ̀, lẹyin náà a mú wọn wá sí iyè nínú àfonífojì àwọn egungun gbígbe tí ó kú, a sì gbé wọn sókè gégé bí àsíá. Àlá Miller ni a mú ẹ̀ lóri ojú pópó náà, àti nínú àfonífojì kan náà tí ó tọka sí gégé bí “yàrá rẹ̀.”

Nínú itàn àwọn Millerite, Olúwa ló Miller láti fi ìdí àwọn òtító àkókó ti Adventism múlẹ̀, sùgbón alá rẹ̀ fi hàn pé bí àkókò tí n lọ, a oò sin àwọn òtító wònyen mólẹ̀. Íṣẹ̀lẹ̀ yìí, iyen pípa ìdòtí àṣà àtòwòdòwò àti iṣe ibílẹ̀ kúrò, ni Kristi ẹ̀ ní òpin Ísírẹ̀lì àtíjọ̀, àti ní ẹ̀sẹ̀ bẹ̀é ó ẹ̀ ẹ̀pẹ̀ẹ̀ imúṣẹ̀ ikeyin alá William Miller.

Àwọn Júù ti Ẹ̀àfiyèsí “òtító ibèrẹ̀ ti Ọ̀lọrun, sùgbón Kristi tún mú un wá sí iwòye,” ó sì dá iṣẹ̀ Rẹ̀ mọ̀ gégé bí “iṣẹ̀ wa.” Iṣẹ̀ wa ni “láti tú àwọn òtító iyebíye ti Ọ̀lọrun sílẹ̀ kúrò nínú àbùkú àgbòràn àti àṣiṣe.” Àlá William Miller fi iṣàwárí, ifihàn àti ikòsílẹ̀, àti imúpadàbòsípò àwọn òtító ibèrẹ̀ hàn. Kí iṣẹ̀ imúpadàbòsípò lè ẹ̀e ẹ̀, Kristi fi òtító sí inú “itòlẹ̀ṣeṣe òtító.” “Itòlẹ̀ṣeṣe òtító” fún William Miller ni imọ̀ rẹ̀ nípa agbára méjì tí n sọ di ahoro, iyen keferi àti ètò pópò. Ní àwọn ojò ikeyin, “itòlẹ̀ṣeṣe òtító” ni agbára méta tí n sọ di ahoro: dragoni, ẹranko náà, àti wòlìí ẹké.

“Nígbà tí Kristi wá sí ayé láti fi ẹ̀sìn tòótó hàn gégé bí ẹ̀pẹ̀ẹ̀, àti láti gbé àwọn ilàna tí ó yẹ kí wọn máa Ẹ̀kóso ọkàn àti iṣe ẹ̀niyàn ga, iro ti mú gbòngbò jinlẹ̀ tó bẹ̀e nínú àwọn tí wọn ti ní imólẹ̀ púpọ̀ tó bẹ̀e, tí wọn kò sì tún mọ̀ imólẹ̀ náà mọ̀, bẹ̀e ni wọn kò ní ifẹ̀kúfẹ̀e láti fi àṣà ibílẹ̀ sílẹ̀ nítorí òtító. Wọn kọ Olúkọ ọrun náà, wọn kan Olúwa ọgo mọ̀ àgbélẹ̀bùú, kí wọn lè pa àṣà àti àpilẹ̀kọ tiwọn mọ̀. Ẹ̀mí kan náà gan-an ni a n fi hàn nínú ayé lóníí. Àwọn ẹ̀niyàn kóriira láti Ẹ̀yèwò òtító, kí àṣà wọn má bàa darú, kí a sì má bàa mú ètò tuntun kan wólẹ̀. Nínú ẹ̀dá ẹ̀niyàn, ifarapa déédéé wá sí aṣiṣe, àwọn ẹ̀niyàn sì ní itẹ̀sí nípa ti ara láti gbé èrò àti imọ̀ ẹ̀niyàn ga gidigidi, nígbà tí a kò mọ̀ tàbí moyi ohun tí í ẹ̀ ti Ọ̀lọrun àti ti ayérayé.” Counsels on Sabbath School Work, 47.

Bí Kristi bá wá sí ayé lóníí, Yóò rí “ẹ̀mí kan náà pátápátá” ti gbígbe àwọn èrò ẹ̀niyàn àti imọ̀ ẹ̀niyàn ga, èyí tí ó fi àṣà ibílẹ̀ dípò òtító. Nínú alá Miller, ní àwọn ojò ikeyin, Kristi n bọ̀ gégé bí ọkúnrin fẹ̀lẹ̀ ìdòtí láti ẹ̀ iṣe kan náà yẹn gan-an. Nígbà tí iṣẹ̀ Rẹ̀ gégé bí ọkúnrin fẹ̀lẹ̀ ìdòtí bá parí, àwọn iyebíye àkókó yóò tàn ní imólẹ̀ tó pọ̀ ju oòrùn lọ ní ilọpo mẹ̀wáá, gégé bí àwọn ẹlẹrìí méjì, tí Miller sojú fún, ẹ̀ jí ní ipè igbe ílá náà.

Ètò òtító tí a fi fún Miller ni itòlẹ̀ṣeṣe àṣòtẹ̀lẹ̀ ti agbára méjì tí n mú iparun wá, àti ètò òtító tí a fi fún Future for America ni itòlẹ̀ṣeṣe àṣòtẹ̀lẹ̀ ti agbára méta tí n mú iparun wá. “Kòkóró” tí a so mọ̀ àpótí náà ni ọ̀nà pátó náà tí a sí sílẹ̀ tí a sì fi fún Miller, àti lẹyin náà fún Future for America.

“Bòtini imọ̀ ní ojò Kristi ni a ti gbà kúrò lówó àwọn tí ó yẹ kí wọn ti dì í mú láti sí ilẹ̀ iṣúra ogbón tí ó wá nínú Ìwé Mímọ̀ Majemu Láéláé. Àwọn rábí àti àwọn olúkọ̀ ti fẹ̀rẹ̀ ti pa ijoba ọrun mọ̀ kúrò lódò àwọn tálákà àti àwọn tí a pón lójú, wọn sì fi wọn sílẹ̀ kí wọn bàjẹ̀. Nínú àwọn iwáásù Rẹ̀, Kristi kò mú ọ̀pọ̀ nńkan wá síwájú wọn lẹ̀kọ̀n soṣo, kí ó má bàa da ọkàn wọn rú. Ó sọ gbogbo kókó ọ̀rò dí mímọ̀, ó sì yàtò gbangba. Kò kẹgàn àtúnso àwọn òtító àtíjọ̀ tí wọn sì mọ̀ dáadáa nínú àwọn àṣòtẹ̀lẹ̀, bí wọn bá lè sin ètè Rẹ̀ láti gbin àwọn èrò sínú wọn.”

“Kristi ni Oludásílẹ̀ gbogbo àwọn iyebíye òtító àtíjọ̀. Nípasẹ̀ iṣẹ̀ ọ̀tá ni a ti yí àwọn òtító wònyí kúrò ní ipò wọn. A ti ya wọn sọtọ̀ kúrò ní ipò tòótó wọn, a sì fi wọn sínú àgbékalẹ̀ àṣiṣe. Iṣẹ̀

Kristi ni láti tún wọn ɛ, kí ó sì fi àwọn iyebiye náà múlẹ̀ nínú àgbékalẹ̀ òtítọ́. Àwọn ilàna òtítọ́ tí Òun tìkára Rẹ̀ tí fi fún ayé láti bù kún un ni, nípasẹ̀ iṣẹ́ Satani, a ti sin wọn, ó sì dà bí ẹnì pé wọn ti parun pátápátá. Kristi gbà wọn là kúrò nínú pàntírí àṣiṣe, Ó sì fún wọn ní agbára tuntun tí ó kún fún iyè, Ó sì pa á láṣẹ́ fún wọn láti tàn bí àwọn ohun ọ̀ṣọ́ iyebiye, kí wọn sì dúró ɣinṣin títí láé.”

“Kristi funra Rẹ̀ lè lo èyíkẹyí nínú àwọn òtítọ́ àtíjọ́ wònyí láì yá kòdà ìpín kékeré jùlọ, nítorí Òun ni ó dá gbogbo wọn sílẹ̀ láti ibẹ̀rẹ̀. Òun ni ó ti fi wọn sínú ọkàn àti èrò inú iran kọ̀ọkan, àti nígbà tí Ó wá sí ayé wa, Ó tún ɛ̀tò wọn, Ó sì fi iyè mú àwọn òtítọ́ tí ó ti di òkú padà, ní fifi wọn di alágbára sí i fún ànfààní àwọn iran tí ǹ bọ. Jesu Kristi ni ẹnì tí ó ní agbára láti gba àwọn òtítọ́ náà kúrò nínú àhoro idòtí, kí Ó sì tún fi wọn fún ayé lẹ̀ẹkan sí i pẹ̀lú tútù àti agbára tí ó ju ti ipilẹ̀ṣẹ̀ wọn lọ.” Manuscript Releases, volume 13, 240, 241.

Ó yẹ kí a kíyèsí nínú ipínrò ikeyin náà pé kọ̀kọ̀rọ́ tí Kristi lò ní òpin Ísírẹ̀lì ìgbààni ni láti ɣí Májẹ̀mú Láéláe. Kọ̀kọ̀rọ́ ọ̀nà imúlò Miller ɣí àpótí Májẹ̀mú Láéláe àti Májẹ̀mú Tuntun, ɣùgbọ̀n ní àwọn ojọ́ ikeyin, ní iparí alá rẹ̀, àpótí náà tóbi sí i. Kọ̀kọ̀rọ́ ọ̀nà imúlò ní àwọn ojọ́ ikeyin kí í ɛ̀ pé ó ǹ ɣí Májẹ̀mú Láéláe àti Májẹ̀mú Tuntun nikan, ɣùgbọ̀n ó tún ǹ ɣí Èmí Àsọ̀tẹ̀lẹ̀ pẹ̀lú. ɣíṣí ìdimọ́ Ìfihàn Jẹ̀sù Kristi, diẹ́ ɣáájú ipènijà àánú, ni Kìniún èyà Júda ǹ ɛ̀, ẹnì tí a ɣàfihàn nínú alá Miller gẹ̀gẹ́ bí ọ̀kúnrin fẹ̀lẹ̀ erupẹ̀. Sister White fi hàn pé iṣẹ́ ọ̀kúnrin fẹ̀lẹ̀ erupẹ̀ náà máa ǹ ɣelẹ̀ diẹ́ ɣáájú ipènijà àánú.

“Oluwa fi iran kan hàn mí, ní January 26, èyí tí èmi yóò sọ. Mo rí i pé àwọn kan nínú àwọn èniyàn Ọ̀lórún jẹ́ aṣiwèrè, wọn sì wà ní ipò òdòjọ́; wọn sì jí ní idajì péré, wọn kò sì mọ́ àkókò tí a ǹ gbé yí; àti pé ‘ọ̀kúnrin’ tí ó ní ‘fẹ̀lẹ̀ erupẹ̀’ ti wólé, àti pé àwọn kan wà nínú ewu kí a gbá wọn kúrò. Mo bẹ́ Jẹ̀sù pé kí ó gbà wọn là, kí ó fi wọn sílẹ̀ diẹ́ sí i, kí ó sì jẹ́ kí wọn rí ewu búburú wọn, kí wọn lè múra tán kí ó tó di pé ó ti pé títí láé. Àngẹ̀lì náà wí pé, ‘Ìparun ǹ bọ́ bí iji lílẹ̀ alágbára.’ Mo bẹ́ àngẹ̀lì náà pé kí ó ɣàánú, kí ó sì gbà àwọn tí wọn fẹ́ ayé yí, tí wọn sì di mọ́ ohun iní wọn, tí wọn kò sì fẹ́ tú ara wọn sílẹ̀ kúrò lódò wọn, kí wọn sì rúbọ́ wọn láti mú kí àwọn ojìṣẹ́ náà yara sí ọ̀nà wọn láti bọ́ àwọn àgùntàn tí ebi ǹ pa, tí wọn ǹ ɣègbé nítorí àini óúnjẹ̀ èmí.”

“Bí mo ti ǹ wo àwọn ọkàn tálákà tí ǹ kú nítorí àini òtítọ́ isinsinyí, àti pé àwọn kan tí wọn jẹ́wó pé àwọn gbà òtítọ́ náà gbà ǹ jẹ́ kí wọn kú, nípa dídi àwọn ohun èlò tí ó yẹ́ mú kí a lè mú iṣẹ́ Ọ̀lórún lọ síwájú, iran náà dùn mí jù láti fara dà á, mo sì bẹ́ àngẹ̀lì náà pé kí ó mú un kúrò lódò mí. Mo rí i pé nígbà tí idí iṣẹ́ Ọ̀lórún bèèrè diẹ́ nínú ohun iní wọn, gẹ̀gẹ́ bí ọ̀dòkúnrin tí ó tọ́ Jesu wá, [Matthew 19:16–22.] wọn lọ kúrò ní ibànújẹ́; àti pé láipẹ́, ijìyà àkúnnya tí ǹ ɣà jà yóò kọ́já lóri wọn, yóò sì gbá gbogbo ohun iní wọn lọ pátápátá, lẹ́yin náà yóò sì ti pé jù láti rúbọ́ ohun ayé, kí wọn sì kó iṣúra pamọ́ sí ọ̀run.” Review and Herald, April 1, 1850.

“Okùn ifiyà tí ǹ kún àkúnnya” jẹ́ ààmì òfin ojọ́ Àìkú tí ǹ bọ́ láipẹ́, iṣẹ́ ọ̀kúnrin ìgbálẹ̀ erupẹ̀ nínú alá Miller sì ǹ ɣelẹ̀ ní kété ɣáájú kí àkókò idánwò tó parí. Nígbà tí Ó bá ti fọ́ yàrá náà mọ́ tán, nígbà náà ni Ó tún ju àwọn iyebiye náà padà sínú àpótí ílá náà, wọn sì nígbà náà máa tàn ní imọ̀lẹ̀ tí ó pọ́ ní ìgbà mẹ́wáá ju oòrùn lọ. A rí Dániẹ̀lì àti àwọn ọ̀lọ́lá mẹ́ta náà pé wọn sà̀n ní ìgbà mẹ́wáá ju àwọn yòókù lọ.

Ní òpin àwọn ojó tí ọba ti sọ pé kí a mú wọn wólé, olórí àwọn iwẹfà sì mú wọn wá síwájú Nebukadnessari. Ọba sì bá wọn sọrò; nínú wọn gbogbo, a kò sì rí ẹni tí ó dàbí Daniẹli, Hananiah, Mishaeli, àti Asariah: nítorí nàá wọn dúró níwájú ọba. Nínú gbogbo ọ̀ràn ogbọn àti imòye tí ọba bèrèrè lówó wọn, ó rí wọn pé wọn dára jù lọ ní ilópo mēwàá ju gbogbo àwọn aláwòsẹ̀ àti àwọn awòràwò tí ó wà ní gbogbo ijọba rẹ̀ lọ. Daniẹli 1:18–20.

“Ìkeyin àwọn ojó,” fún Dániẹli, sojú idánwò pàtàkì nàá níbi tí Nebukadinesári ti dá idájó, idánwò nàá sì jẹ̀ àpẹ̀rẹ̀ òfin Ojọ̀ Àikú ní àwọn ojó ikeyin. Àwọn òtítító ibèrè àti ipilẹ̀ yòò tàn mólẹ̀ ní ilópo mēwàá síi nígbà tí a bá tún wọn mú padà bọ̀ sípò ní àwọn ojó ikeyin, ju bí wọn ti tàn nígbà tí a kókó mọ̀ wọn. Àwọn òtítító nàá, àti àwọn ọ̀lógbọn tí ó lóye àwọn òtítító wònyí ní àwọn ojó ikeyin, yòò tàn mólẹ̀ ní ilópo mēwàá síi ní àkókò ọ̀jò ikeyin, èyí tí í ẹ̀ àtúnṣe Ìkẹde Àárín Ọ̀ru.

“È ní fi ibòwá Olúwa jinnà jù. Mo rí i pé ọ̀jò ikeyin ní bọ̀ wá bí [lójijì gégé bí] igbe ọ̀gànjó ọ̀ru, pèlú agbára tó pò ní ilópo mēwàá.” Spalding and Magan, 5.

Ìmúpadàbòsípò àwọn òtítító àkókó ni a ní mú ẹ̀ nípasẹ̀ lílo ọ̀nà یشه ọ̀jò ikeyin ti “ilà lé lóri ilà.” Nígbà tí a bá ti mú wọn padàbòsípò, àwọn òtítító àkókó nàá máa ní tàn “ilópo mēwàá” ju bí wọn ti rí lọ nígbà tí Miller kókó wo wọn. Àwọn ọ̀lógbọn tí wọn ní lo kókóró ọ̀nà یشه láti mú àwọn òtítító àkókó padàbòsípò, wọn gba ìrírí kan tí ó “dára ju ní ilópo mēwàá” àwọn tí wọn jẹ̀ ọ̀nà یشه Bábílóni lọ. Àwọn tí a fi ìgbálẹ̀ ẹ̀lẹ̀gbin gbá kúrò, ni àwọn tí wọn ti dí mọ̀ àṣà àti یشه tí ó ti bo òtítító àkókó mólẹ̀, tí a sì ní wẹ̀ wọn kúrò papọ̀ pèlú àwọn àṣiṣe àṣà àti یشه tí wọn ti di mọ̀.

Èkó èké jẹ̀ ọ̀rìṣà.

“Nínú kíkọ̀ òtítító sílẹ̀, èniyàn ní kọ̀ Ẹni tí ó jẹ̀ Orísun rẹ̀ sílẹ̀. Nípa tẹ̀ ẹ̀sẹ̀ mọ̀ òfin Ọ̀lórún, wọn ní ẹ̀sẹ̀ Ẹni tí ó fi òfin nàá lélé. Ó rọ̀rùn gan-an láti fi èkó èké àti èrò àròjinlẹ̀ èké dá ọ̀rìṣà sílẹ̀ gégé bí ó ti rọ̀rùn láti ẹ̀ ọ̀rìṣà láti inú igi tabí òkúta.” The Great Controversy, 584.

Ìkẹde sí Efraimu tí ó fi àmì sí ìparí àkókò àánú fún Efraimu, tẹ̀numọ̀ òtítító ohun tí ọ̀kúnrin tó ní fi búruùsì erùpẹ̀ ẹ̀ nígbà tí ó bá ní gbá ilẹ̀.

Éfúrámù ti so ara rẹ̀ mọ̀ àwọn ọ̀rìṣà-àwòrán: fi í sílẹ̀. Hoṣea 4:17.

Ohun tí ẹ̀ bá jẹ̀ ni ẹ̀ jẹ̀ gan-an, gégé bí a ti fi hàn nínú itàn Dániẹli àti àwọn akíkanjú mēta nàá. Àniyàn Sister White nípa àwọn tí wọn jẹ̀ “òmùgò tí wọn sì sùn gbòn” jẹ̀ ní ti àní imúrasílẹ̀ wọn, àti àní imòye wọn nípa ijépatàkì “òtítító ìsinsinyí.” Àniyàn rẹ̀ jẹ̀ ifihàn ibànújẹ̀ Kristi fún àwọn Júu oníjàmbá-ọ̀rọ̀ tí ojó àti àkókò rẹ̀, tí wọn ti padánù ìrìran àwọn òtítító àkókó pátápátá. Àlá Miller tọ̀ka sí òpin Ísírẹ̀lì ẹ̀mí ọ̀de-òní, èyí tí a ti sàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ Ísírẹ̀lì àtijó gidi.

“Àwọn akòwé àti àwọn Farisi jẹ̀wọ̀ pé àwọn ní tùmọ̀ Ìwé Mímọ̀, sùgbọn wọn tùmọ̀ wọn gégé bí ìrònú àti àṣà ibílẹ̀ tiwọn. Àṣà àti ọ̀we-ilàna wọn sì ní di kíkún fún ilòkíkí àti ìnira sí i ní ìgbà gbogbo. Ní itumọ̀ ẹ̀mí rẹ̀, Ọ̀rọ̀ mímọ̀ nàá di bí iwé tí a fi èdidi dì fún àwọn èniyàn, tí a pa mọ̀ kúrò ní ọ̀ye wọn.” Signs of the Times, May 17, 1905.

Ọ̀kúnkún tí ní sàkóso lónà ilòsíwájú ti bo Adventismu Laodíkea láti ọ̀dún 1863, àti Bíbẹ̀lì àti Ẹ̀mí Àsọtẹ̀lẹ̀ ti di fún wọn bí iwé tí a fi èdidi dì. Díẹ̀ kí àyè idánwò tó parí, Ifihàn Jèsù Kristi ni a tú èdidi rẹ̀ sílẹ̀, ó sì mú ilàna idánwò ìgbésẹ̀ mēta wá, èyí tí ó parí pèlú pé àwọn tí wọn kọ̀ láti fi àwọn ọ̀rìṣà

àṣà àti ibílẹ̀ wọn sílẹ̀ ní a ó gbá kúrò nígbà òfin Ojọ-Àìkú tí ó n bọ̀ láìpẹ̀.

“A ní Olùdàrapadà aláilòpin, ó sì ṣe iyebíye tó bèẹ̀ ní àwọn òkúta iyebíye òtítító tí n jẹ́rì sí èyí nínú ọ̀rọ̀ Olorun. Sùgbón a ti sin àwọn ohun ọ̀sọ̀ iyebíye wònyí sáábé àkójopò àjékù, ti àṣà ibílẹ̀, ti àwọn èkó àṣiṣe, tí Sátàni fúnra rẹ̀ ti pilẹ̀ṣẹ̀. Àwọn ogbón ètàn rẹ̀ n ṣiṣẹ̀ pẹ̀lú agbára àjẹ̀lì kan lórí ọ̀kàn ènìyàn láti bo ìyìnre Kristi mọ̀ níwájú àwọn tí ó gbà á gbọ̀. Ọ̀tá Olorun àti ènìyàn ti fi ọ̀fọ̀ kan lé àwọn tí n jẹ́wọ̀ pé àwọn jẹ́ ọ̀mọ̀lẹ́yìn Kristi, títi débi pé a lè sọ nípa ọ̀pọ̀ nínú wọn pé, Wọn kò mọ̀ àkókò ibèwò wọn.” Review and Herald, August 16, 1898.

Àlá Miller ṣe àfihàn itàn idásílẹ̀ àwọn “òtítító ipilẹ̀ṣẹ̀,” ikòsílẹ̀ wọn léyìn nàà, àti imúpadàbòsípò wọn ní ikẹyìn. Díẹ̀ sáájú ipipadé àkókò àánú, “Okunrin Fẹ̀lẹ̀ Eruku” wọ̀ inú iṣẹ̀lẹ̀ nàà, ó sì tún àwọn òtítító ipilẹ̀ṣẹ̀ nàà múlẹ̀, ó sì mú kí wọn tan imọ̀lẹ̀ “ìgbà mẹ̀wàá” ju ti tẹ̀lẹ̀ lọ. Èyí n ṣẹ̀lẹ̀ ní àkókò itàn Igbé Kéde Ọ̀gànjọ̀ Ọ̀ru, èyí tí ó sáájú Igbé Kígbe Nlá ti àngẹ̀lì kẹ̀ta ní òfin Ojọ̀ Àìkú. Igbé Kéde Ọ̀gànjọ̀ Ọ̀ru jí àwọn wúndiá sí, ó sì yà wọn sọ̀tọ̀ kí òfin Ojọ̀ Àìkú tó dé, gégé bí Igbé Kéde Ọ̀gànjọ̀ Ọ̀ru nàà ṣe sáájú iṣiṣi idájọ̀ iwádii nínú itàn àwọn ọ̀mọ̀-ẹ̀yìn Miller. Nígbà tí a bá ju àwọn iyebíye nàà padà sínú àpótí nlá tí a ti mú padàbòsípò, ó ti pé jù, nítorí iṣẹ̀lẹ̀ nàà n ṣẹ̀lẹ̀ “lẹ̀yìn” tí a ti gbà ilẹ̀ nàà mọ̀ pátápátá.

“Eruku àti àwújọ̀ àṣiṣe ti bo àwọn iyebíye òtítító mọ̀lẹ̀, sùgbón àwọn ọ̀sìṣẹ̀ Olúwa lè sàwárí àwọn iṣúra wònyí, kí eḡbeḡbeḡbèrún ènìyàn lè wo wọn pẹ̀lú idùnnú àti ibèrù. Àwọn àngẹ̀lì Olorun yóò wà lẹ́gbẹ̀ẹ̀ ọ̀sìṣẹ̀ onírẹ̀lẹ̀, ní fifi oore-ọ̀fẹ̀ àti imọ̀lẹ̀ àtòrunwá fún un, àti eḡbeḡbeḡbèrún ni a ó mú wá sí àdùrà pẹ̀lú Dáfidi pé, ‘Sì ojú mi, kí èmi lè rí àwọn ohun agbàyanu nínú òfin rẹ̀.’ Àwọn òtítító tí a kò tii rí, tí a sì ti ṣàifiyèsì wọn fún ọ̀pọ̀ ọ̀dún ayérayé, yóò tàn yọ̀ láti inú àwọn ojú-ìwé tí a ti fi imọ̀lẹ̀ kún nínú ọ̀rọ̀ mímọ̀ Olorun. Àwọn ijọ̀ ní gbogbogbòó tí wọn ti gbọ̀ òtítító, tí wọn kò ọ̀, tí wọn sì tẹ̀ ẹ̀ mọ̀lẹ̀ ní abẹ̀ ẹ̀sẹ̀, yóò máa hùwà búburú sí i; sùgbón ‘àwọn ologbón,’ àwọn tí ó jẹ́ olóòótọ̀, yóò lóye. Ìwé nàà ti sí sílẹ̀, ọ̀rọ̀ Olorun si n dé ọ̀kàn àwọn tí wọn ní ifẹ̀ láti mọ̀ ifẹ̀ rẹ̀. Nígbà igbe nlá ti àngẹ̀lì láti ọ̀run tí ó darapọ̀ mọ̀ àngẹ̀lì kẹ̀ta, eḡbeḡbeḡbèrún yóò jí láti inú idààmú tí ó ti di ayé mú fún ọ̀pọ̀ ọ̀dún ayérayé, wọn yóò sì rí ẹ̀wà àti iyebíye òtítító.” Review and Herald, December 15, 1885.

“eḡbeḡbeḡbèrún” tí yóò jí nígbà nàà, dúró fún agbo ẹ̀ran Olorun miiran tí wọn ṣì wà ní Babiloni, nítorí “igbe nlá” bèrẹ̀ ní àkókò òfin Ojọ̀ Àìkú. Iṣẹ̀ “Okunrin Fẹ̀lẹ̀ Erupẹ̀” ti n lọ̀ lówọ̀ láti September 11, 2001, ó sì túbọ̀ bèẹ̀ jù lọ̀ láti July ti ọ̀dún 2023.

“Àpósítẹ̀lì nàà wí pé, ‘Gbogbo Ìwé Mímọ̀ ni a fi èémí Olorun mí, ó sì ní èrè fún èkó, fún ibáwí, fún àtúnṣe, fún itọ̀ni nínú òdodo: kí ènìyàn Olorun lè pé, kí a sì pèsè rẹ̀ ní kíkún sílẹ̀ fún gbogbo iṣẹ̀ rere.’ Bíbẹ̀lì ni olùtúmọ̀ ara rẹ̀. Ọ̀kàn lára àwọn ẹ̀sẹ̀ Ìwé Mímọ̀ yóò jẹ́ kọ̀kọ̀rọ̀ tí yóò ṣì àwọn ẹ̀sẹ̀ miiran sílẹ̀, àti ní ọ̀nà yìí ni imọ̀lẹ̀ yóò tan sórí itumọ̀ ọ̀rọ̀ nàà tí a fi pamọ̀. Nípa fifi àwọn ẹ̀sẹ̀ oríṣíríṣi tí n sọ̀rọ̀ nípa kókó kan nàà wéra, àti nípa rírí ibáṣepọ̀ wọn láti gbogbo ojú ọ̀nà, itumọ̀ tòótọ̀ tí Ìwé Mímọ̀ yóò hàn gbangba.

“Ọ̀pọ̀ ènìyàn n rọ̀ pé wọn gbódò tọ̀ka sí àwọn àlàyé lórí Ìwé Mímọ̀ kí wọn lè lóye itumọ̀ ọ̀rọ̀ Olorun, a ki yóò sì gba ipò pé kò yẹ̀ kí a kẹ̀kọ̀ọ̀ àwọn àlàyé wònyí; sùgbón yóò gba imọ̀ye iyàtọ̀ púpọ̀ láti sàwárí òtítító Olorun lábẹ̀ ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀rọ̀ ènìyàn. Kékeré tó ni ijọ̀, gégé bí ara kan tí n jẹ́wọ̀ pé òun gbàgbọ̀ nínú Bíbẹ̀lì, ti ṣe láti kó àwọn iyebíye ọ̀rọ̀ Olorun tí ó tú ká jọ̀ sínú ẹ̀wọn òtítító pípẹ̀ kan! Àwọn iyebíye òtítító kò wà lórí ojú ilẹ̀, gégé bí ọ̀pọ̀ ènìyàn ṣe n rọ̀. Ọ̀kàn-àyà

olóri nínú ìṣòkan ibi n̄ ṣìṣẹ́ láéláé láti pa òtító mó kúrò ní ojú, àti láti mú àwọn èrò àwọn èniyàn n̄lá wá sí ifihàn kíkún. Ọ́tá n̄ ṣe gbogbo ohun tó wà ní agbára rẹ́ láti bo imólẹ̀ ọ̀run mó nípasẹ̀ àwọn ilàna èkọ́; nítorí kò fẹ́ kí àwọn èniyàn gbọ́ ohùn Oluwa, ní síso pé, ‘Èyí ni ọ̀nà, ẹ́ máa rin nínú rẹ́.’”

“Àwọn ohun ọ̀ṣọ́ iyebíye òtító wà ní fifọ́ káàkiri lóri pápá ifihàn; sùgbón a ti sin wọn mólẹ̀ lábẹ̀ àṣà èniyàn, lábẹ̀ ọ̀rọ́ àti àṣẹ̀ àwọn èniyàn, a sì ti fẹ̀rẹ̀ kọ́ ọ̀gbón tí n̄ bọ́ láti ọ̀run sílẹ̀ pátápátá; nítorí Satani ti sàṣeyọ́rí láti mú kí ayé gbà pé àwọn ọ̀rọ́ àti iṣẹ̀ àṣeyọ́rí àwọn èniyàn ṣe pàtàkì gidigidi. Olúwa Ọ̀lọ̀run, Èlédáá àwọn ayé, ti fi ináwọ́ àìlópín fún ayé ní ihinrere. Nípasẹ̀ aṣojú àtọ̀runwá yìí ni a ti ṣì àwọn isun ayọ́, itùnù ọ̀run tí n̄ tù ú lára, àti itùnù àìnípẹ̀kun sílẹ̀ fún àwọn tí yòò wá sí orísun iyè. Àwọn iṣan òtító ṣì wà tí a kò tii sàwárí; sùgbón n̄nkan èmí ni a n̄ mó nípa ti èmí. Àwọn ọ̀kàn tí ibi ti sù bo kò lè moyi iye òtító gégé bí ó ti wà nínú Jésù.” Review and Herald, December 1, 1891.

Iṣẹ́ Kristi gégé bí a ṣe sàfihàn rẹ́ nínú àlá Miller gégé bí ọ̀kùnrin igbálẹ̀ erupẹ́ jẹ́ aláìlẹ̀kẹ̀jì ní apá méjì. Ó jẹ́ láti yọ́ aṣìṣe kúrò, àti láti mú àwọn òtító ipilẹ̀ṣe padà bọ́ sípò. Yíyọ́ aṣìṣe kúrò náà pèlú jẹ́ ti apá méjì, nítorí pé nígbà tí a bá gbá aṣìṣe jáde nípasẹ̀ fẹ̀rẹ̀sẹ̀, aṣìṣe náà a sì mú àwọn tí wọn yan láti dúró ní ifarapamọ́ mó àwọn aṣìṣe náà lọ pèlú rẹ́. Iṣẹ́ iyàtò tí ọ̀kùnrin igbálẹ̀ erupẹ́ náà ṣe ni Jeremiah pèlú sọ̀rọ́ rẹ́ lẹ́ lóri, ẹ̀rí rẹ́ sì bá ti Sister White mu nígbà tí ó sọ pé, “àwọn ọ̀ṣìṣẹ́ Oluwa lè sí àwọn iṣúra wònyí síta, kí egbeṣeṣerún èniyàn lè wo wọn pèlú idunnú àti iyàlẹ̀nu.”

Nítorí náà báyii ni Olúwa wí pé, Bí o bá yí padà, èmi yòò sì tún mú ọ́ padà wá, iwọ́ yòò sì dúró níwájú mi: bí o bá yọ́ ohun iyebíye jáde kúrò nínú ohun eṣẹ́gbin, iwọ́ yòò dàbí ẹ̀nu mi: jẹ́ kí wọn yí padà sọ̀dọ́ rẹ́; sùgbón iwọ́ má ṣe yí padà tò wọn lọ. Jeremiah 15:19.

Àyíká eṣe náà nínú Jeremiah n̄ bá àwọn tí wọn ti níriírí idààmú àkókó ti July 18, 2020 sọ̀rọ́. Kì í ṣe ọ̀kùnrin fẹ̀lẹ̀ erupẹ́ nikan ni ó n̄ ya ohun iyebíye kúrò lódò ohun àimọ́, sùgbón ó tún jẹ́ iṣẹ́ àwọn tí Jeremiah sọ̀jú fún, tí a sì fi wọn hàn gégé bí àwọn tí n̄ ṣe ipinnu bóyá wọn yòò padà sọ̀dọ́ Olúwa tàbí pé wọn kí yòò padà. Ó hàn gbangba pé wọn kò ti wà pèlú Olúwa, nítorí bí wọn bá ti n̄ rìn pèlú rẹ́, kò ní sí idí kankan fún wọn láti padà. Nígbà tí wọn bá sì padà, tí wọn sì dúró níwájú Olúwa, tí lẹyin náà wọn sì di agbenusọ́ Rẹ́, wọn yòò ti ṣe iṣẹ́ yíyà ohun iyebíye kúrò lódò ohun àimọ́. Iṣẹ́ “Dirt Brush Man” nílò ikópa àwọn ọ̀lọ̀gbón. Iṣẹ́ “Dirt Brush Man” nínú àlá Miller ni a tún fi hàn nígbà tí Kristi n̄ wẹ́ ilẹ̀ ipakà Rẹ́ mó nípasẹ̀ ilàna imímọ́ nípasẹ̀ iná àyèwò.

“Mi ò lè sọ́ bí ilàna iwènùmọ́ yìí yòò ṣe bèrẹ̀ ní kíákíá tó, sùgbón a kì yòò pé sí i. Ẹ̀ni tí ifẹ̀fẹ́ rẹ́ wà ní ọ̀wọ́ Rẹ́ yòò wẹ́ tẹ̀npilì Rẹ́ mó kúrò nínú ibàjẹ́ iwà rẹ́. Yòò sì fọ́ ilẹ̀ ipakà Rẹ́ mó pátápátá.” Testimonies to Ministers, 372, 373.

“Ìlàna iwènùmọ́” ikeyin bèrẹ̀ ní oṣù Keje ọ̀dún 2023, ó sì jẹ́ ilàna iwènùmọ́ ti Malaki orí kẹta.

“Máílàkì 3:1–4 ni a tọ́ka sí.”

“Ìlàna itúnmọ́ sí míímọ́, iwènùmọ́ kan n̄ lọ lẹwọ́ láàárín àwọn èniyàn Ọ̀lọ̀run, Olúwa àwọn ọ̀mọ-ogun sì ti na ọ̀wọ́ rẹ́ sí iṣẹ́ yìí. Ìlàna yìí n̄ dan ọ̀kàn wò gidigidi, sùgbón ó ṣe pàtàkì kí a lè mú ibàjẹ́ kúrò. Idánwò ṣe pàtàkì kí a lè mú wa sún mó Baba wa ti ọ̀run, nínú ifarabalẹ̀ sí ifẹ́ rẹ́, kí a lè fi ọ̀rẹ́-ẹ̀bọ́ ọ̀dodo rúbọ́ fún Olúwa. Iṣẹ́ Ọ̀lọ̀run ti itúnmọ́ sí míímọ́ àti iwènùmọ́ ọ̀kàn gbọ̀dò máa lọ lẹwọ́ títí àwọn iranṣẹ́ rẹ́ yòò fi rẹ́ ara wọn sílẹ̀ tó bèè, tí wọn yòò sì kú sí ara ẹ̀ni tó bèè,

pé nígbà tí a bá pè wọn sínú iṣẹ̀ ìsìn tí n sīṣe, ojú wọn yòò wà ní ìdójúkan kan ṣoṣo sí ògò Olórùn.” Review and Herald, April 10, 1894.

Àlá kejì tí Miller n tóka sí imúpadàbòsípò àwọn òtítọ̀ àkókò, àti ní àkókò kan náà imúpadàbòsípò àwọn èniyàn kan tí a ti tú ká. Àlá kejì tí Nebukadinésari n tóka sí imúpadàbòsípò ijòba rẹ̀. Àlá Miller n sọ̀rò nípa ìsínkú àwọn òtítọ̀ àkókò nípa fífí àwọn òtítọ̀ wònyí hàn gégé bí àwọn ohun tí a “tú ká.” Ọ̀rò náà “tú ká” jẹ̀ àmì tí “àkókò méje.” Àlá Nebukadinésari jẹ̀ nípa “títú ká” tí “àkókò méje.” A fi Nebukadinésari sí ìgbà ikeyin ní ọ̀dún 1798, ó sì dúró níbẹ̀ gégé bí aṣojú ọ̀kúnrin tí a yí padà. Miller jẹ̀ àmì tí “àwọn ọ̀lọgbón” ní ọ̀dún 1798.

A ó tẹ̀síwájú pẹ̀lú àlá Miller nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

“Nígbà tí a bá pè wá láti fi èrò wa yàtò sí ti àwọn èlómíràn, tàbí tí àwọn èlómíràn bá sọ̀ iyàtò tí ó wà lááárín èrò wọn àti tiwa hàn, ó yẹ̀ kí a fi èmí Kristeni hàn, kí a sì jẹ̀ kí òtítọ̀ yíi dúró ní iwájú pé a lè fi idákéjẹ̀ àti òdodo hùwà; nítorí òtítọ̀ lè fara da àyèwò. Bí a ṣe n kẹ̀kọ̀ rẹ̀ sí i ni, bẹ̀e ni imọ̀lẹ̀ rẹ̀ yòò túbò máa tàn jáde. Olúwa kò fi ojú rere wo ohun gbogbo tí ó ní àwò ikà àti ilòkíkí, ó sì fi ibáwí rẹ̀ lè àwọn tí n ju ègàn àti èsùn keyin sí àwọn tí èrò wọn yàtò sí tiwọn, tí wọn sì n fi wọn hàn ní imọ̀lẹ̀ búburú jùlọ̀ tí ó ṣeé ṣe. Gbogbo Ọ̀run n wo àwọn tí n ṣe èyí gégé bí Ọ̀run ti wo àwọn Farisi, ó sì n kẹ̀de wọn pé wọn kò mọ̀ Ìwé Mímọ̀ àti agbára Olórùn. Àwọn ọ̀tá òtítọ̀ kò lè sọ̀ òtítọ̀ di àṣiṣe. Wọn lè tẹ̀ òtítọ̀ mọ̀lẹ̀, wọn sì lè rò pé nítorí pé wọn ti ju ú lulẹ̀, tí wọn sì ti fi àwàdi bò ó, a ti borí rẹ̀; sùgbón Olórùn yòò ru diẹ̀ nínú àwọn olòòótọ̀ rẹ̀ láti ṣe gégé bí Kristi ti ṣe nígbà tí ó wà lórí ayé,—láti fẹ̀ àwàdi náà kúrò, kí wọn sì tún òtítọ̀ náà fi sí ipò tí ó yẹ̀ fún un nínú àkójọ̀pò òtítọ̀.”

“Nínú àwọn àpéjọ̀ níbi tí òtítọ̀ bá jẹ̀ ọ̀ràn ijíròrò, àwọn kan yòò wà tí yòò tako ohun gbogbo tí wọn kò tii gba gégé bí òtítọ̀; àti nígbà tí wọn n yin ara wọn pé àwọn kàn n bá àṣiṣe jagun nikan, ó yẹ̀ kí wọn fi etí tí kò ní ikànsi tẹ̀tí sílẹ̀, kí wọn lè mọ̀ ohun tí i ṣe òtítọ̀, kí wọn má sì ṣe àṣojú àitọ̀ tàbí tùmọ̀ ohun tí a sọ̀ ní ọ̀nà tí kò tọ̀. Wọn ní àpẹ̀rẹ̀ àwọn ọ̀kúnrin ní gbogbo iran tí wọn ti jagun sí òtítọ̀, tí wọn sì, nípa ṣiṣe bẹ̀e, ti kọ̀ imòrán Olórùn sílẹ̀ lòdì sí ara wọn. Ìdájọ̀ ojúṣe tí yòò wà lórí àwọn èniyàn tí wọn ti ní imọ̀lẹ̀ púpọ̀, àti ànfààní púpọ̀, sùgbón tí wọn sì ti sù kùnà láti wà pátápátá ní ègbé Oluwa, yòò wuwo gidigidi. Bí wọn bá lè gbójúgbóyà láti wà pátápátá ní ègbé Oluwa, a ó pa wọn mọ̀ nínú òótọ̀ iwà, àní nígbà tí a bá pè wọn láti dúró nikan. Ọ̀un yòò fún wọn ní agbára láti dúró pẹ̀lú ìgboyà, nínú iwà mímọ̀ àti òdodo, ní jìjà fún àwọn ilàna òdodo tí a kò bàjẹ̀. Ọ̀un yòò gbé wọn ró nígbà tí wọn bá n jagun fún ohun tí ó tọ̀ nítorí pé ó tọ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ìdájọ̀ òdodo ti ṣubú ní ọ̀pópónà, tí ìdájọ̀ òtítọ̀ kò sì lè wọ̀lé. Wọn yòò mọ̀ ohun tí ó jẹ̀ mímọ̀ àti àilébàá, tí ó sì bá iyè Kristi mu, wọn kì yòò sì yí padà kúrò nínú àwọn ilàna Kristieni tó mọ̀ jùlọ̀ nínú èmí, ọ̀rò, tàbí iṣe, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé wọn dúró ní itakò kì i ṣe sí àimọ̀ nikan, sùgbón sí àwọn tí a ti kọ̀ tí wọn sì ní irírí, tí wọn sì n lo àwọn ohun ijà ọ̀gbón àròjìnlẹ̀ asán láti pa wọn lẹ̀nu mọ̀. Nipasẹ̀ gbogbo ijà yíi tí àṣiṣe n bá òtítọ̀ jagun, a ó pa wọn mọ̀, a ó sì mú wọn lè pa ilàna ìgbésí-ayé kan mọ̀ tí àwọn ọ̀tá wọn kì yòò lè tako tàbí borí wọn. Wọn yòò dúró bí àpata fún ilàna, wọn kì yòò sì ṣe ibáṣepọ̀ ifaradà pẹ̀lú èniyàn kankan, sùgbón nígbà kan náà wọn yòò pa èmí tí yòò ṣe àfihàn gbogbo Kristieni mọ̀.”

“Èni tí ó jẹ̀ ọ̀mọ-èyin Kristi yòò mọ̀ iyàtò lááárín ohun mímọ̀ àti ohun àpọ̀tí, yòò sì di mọ̀ èrì tòótọ̀ nípa iwà àti iṣe èniyàn, nítorí Kristi ti wí pé, ‘Nipa èso wọn ni ẹ̀ ó fi mọ̀ wọn.’ Kristeni yòò máa tẹ̀síwájú láárin gbogbo onírúurú itakò. Yòò kẹ̀gàn itẹ̀tírò nítorí a bí i láti ọ̀dò Satani.

Yóò kórííra ẹ̀sùn nítorí ó jẹ́ ohun ijà tí ẹ̀ni búburú. Wọ̀n kì yóò tọ́jú ilara tàbí fí ara wọ̀n ga, nítorí wọ̀nyí ní ààmì ọ̀tá Ọ̀lórún àti ẹ̀niyàn. A kì yóò bá wọ̀n ní ipò amí-ìwádíí; nítorí Satani lo àwọ̀n Júù tí a kẹ̀gàn láti ẹ̀ ẹ̀shẹ́ yíí sí Jesu. Wọ̀n kì yóò máa tò àwọ̀n arákùnrin wọ̀n lẹ́yìn pẹ̀lú ikún omi ibéèrè gẹ́gẹ́ bí àwọ̀n Júù ẹ̀ tọ́ Kristi lẹ́yìn pẹ̀lú ètẹ́ láti dì í mú nínú ọ̀rọ̀ rẹ̀, àti láti ru ú sókè kí ó sọ ohun púpọ̀, kí wọ̀n lè mú un ẹ̀ni-ẹ̀shẹ́ nítorí ọ̀rọ̀ kan.” Home Missionary, September 1, 1894.